

ПДАУ
ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Полтавський державний аграрний університет
Департамент культури і туризму Полтавської обласної військової адміністрації
Полтавський університет економіки і торгівлі
Державний університет «Київський авіаційний інститут»
Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут»

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

**«Стан та перспективи розвитку
рекреаційно-туристичного комплексу України:
природний, соціальний, економічний
та інноваційний аспекти»**

м. Полтава, 15 травня 2025 р.

*Стан та перспективи розвитку рекреаційно-туристичного комплексу України:
природний, соціальний, економічний та інноваційний аспекти:
збірник матеріалів Всеукр. наук.-практ. конф. (м. Полтава, 15 травня 2025 р.)*

УДК [338.48+379.8](082)

С77

Рекомендовано до друку вченою радою факультету обліку та фінансів Полтавського державного аграрного університету (протокол № 7 від 14.04.2025 р.).

Редакційна колегія

– **Безкровний Олександр Валентинович**, к. е. н., доцент, декан факультету обліку та фінансів, професор кафедри фінансів, банківської справи та страхування Полтавського державного аграрного університету;

– **Городянська Лариса Володимирівна**, к. е. н., доцент, доцент кафедри менеджменту зовнішньоекономічної діяльності підприємств Державного університету «Київський авіаційний інститут»;

– **Сгорова Олена Володимирівна**, к. е. н., доцент, професор кафедри фінансів, банківської справи та страхування Полтавського державного аграрного університету;

– **Зоря Олексій Петрович**, д. е. н., професор, завідувач кафедри фінансів, банківської справи та страхування Полтавського державного аграрного університету;

– **Каролоп Олена Олександрівна**, к. пед. н., доцент кафедри професійної освіти, ресторанного і туристичного бізнесу Луганського національного університету імені Тараса Шевченка;

– **Логвін Михайло Михайлович**, к. геогр. н., доцент, завідувач кафедри туристичного та готельного бізнесу Полтавського університету економіки і торгівлі;

– **Перерва Петро Григорович**, д. е. н., професор, професор кафедри економіки бізнесу і міжнародних економічних відносин Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут»;

– **Федорченко Лілія Вікторівна**, заступник директора Департаменту - начальник управління розвитку туризму, музейної справи та охорони культурної спадщини Департаменту культури і туризму Полтавської ОВА;

– **Шевчук Сергій Миколайович**, д. геогр. н., професор, завідувач кафедри геоматики, землеустрою та планування територій Полтавського державного аграрного університету.

Стан та перспективи розвитку рекреаційно-туристичного комплексу України: природний, соціальний, економічний та інноваційний аспекти : зб. матеріалів всеукр. наук.-практ. конф. (м. Полтава, 15 трав. 2025 р.). Полтава : ПДАУ, 2025. 222 с.

До збірника ввійшли результати теоретичних та прикладних досліджень природного, соціального, економічного та інноваційного аспектів стану та перспектив розвитку рекреаційно-туристичного комплексу України. Матеріали надруковані в авторській редакції. Редакційна колегія може не розділяти поглядів авторів. Відповідальність за зміст матеріалів, точність наведених фактів, цитат, посилань на джерела, достовірність іншої інформації та за додержання норм авторського права несуть автори.

© Колектив авторів

© Полтавський державний аграрний університет

ЗМІСТ

с.

Безкровний Олександр, Зоря Олексій, Єгорова Олена СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ РЕКРЕАЦІЙНО-ТУРИСТИЧНОГО КОМПЛЕКСУ УКРАЇНИ: КОНСОЛІДАЦІЯ НАУКОВЦІВ У ПОШУКАХ РІШЕНЬ (ПЕРЕДМОВА РЕДАКТОРІВ).....	8
Bastanogova Maria, Garnaga Anastasia SAFETY IN EXTREME TOURISM: PROBLEMS AND SOLUTIONS	11
Chip Liudmyla, Romanko Vladislava CAFÉ CULTURE IN TOURISM INDUSTRY	15
Акімова Емма СВІТОВІ ТЕНДЕНЦІЇ У РОЗВИТКУ ДІЛОВОГО ТУРИЗМУ ТА ВИСТАВКОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	19
Акімова Емма СУЧАСНІ ЦЕНТРИ РЕЛІГІЙНОГО ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ЙОГО РОЗВИТКУ	23
Барібіна Яніна РОЗВИТОК АКТИВНОГО ЕКОЛОГІЧНОГО ТУРИЗМУ ПОЛТАВСЬКОЇ ОБЛАСТІ В УМОВАХ ВІЙНИ	26
Безкоровайна Вікторія ТУРИСТИЧНІ РЕСУРСИ ПОЛТАВСЬКОЇ ОБЛАСТІ: СТРУКТУРА ТА ПЕРСПЕКТИВИ ВИКОРИСТАННЯ	31
Безкоровайна Вікторія, Рудич Алла ІСТОРИКО-КУЛЬТУРНІ РЕСУРСИ – СКЛАДОВА ТУРИСТИЧНОГО ПОТЕНЦІАЛУ УКРАЇНИ	35
Безкровний Олександр, Євсєєв Іван ПОДАТКОВА СИСТЕМА ЯК ЧИННИК СТИМУЛЮВАННЯ РОЗВИТКУ ТУРИСТИЧНОЇ ГАЛУЗІ В УКРАЇНІ	39
Безкровний Олександр, Лиженков Вячеслав, Завалій Олександра ТУРИСТИЧНИЙ ПОДАТОК: ПОЗИТИВНІ ЄВРОПЕЙСЬКІ ПРАКТИКИ ДЛЯ УКРАЇНИ.....	46

*Стан та перспективи розвитку рекреаційно-туристичного комплексу України:
природний, соціальний, економічний та інноваційний аспекти:
збірник матеріалів Всеукр. наук.-практ. конф. (м. Полтава, 15 травня 2025 р.)*

Безкровний Олександр,

к. е. н., доцент,

Зоря Олексій,

д. е. н., професор,

Єгорова Олена,

к. е. н., доцент,

Полтавський державний аграрний університет

**СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ
РЕКРЕАЦІЙНО-ТУРИСТИЧНОГО КОМПЛЕКСУ УКРАЇНИ:
КОНСОЛІДАЦІЯ НАУКОВЦІВ У ПОШУКАХ РІШЕНЬ
(ПЕРЕДМОВА РЕДАКТОРІВ)**

Шановні науковці, викладачі, фахівці-практики, здобувачі вищої освіти!

У цьому збірнику представлені матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції «Стан та перспективи розвитку рекреаційно-туристичного комплексу України: природний, соціальний, економічний та інноваційний аспекти», ініційованої Департаментом культури і туризму Полтавської обласної військової адміністрації та Полтавським державним аграрним університетом.

Видання є внеском у наукове обговорення та практичну реалізацію стратегії сталого розвитку українського туризму, що включає в себе соціальні, економічні, екологічні, правові та інноваційні складові, які є основою для досягнення довгострокових результатів.

Сьогодні, коли українське суспільство переживає одночасно трагічний та героїчний етап своєї історії, відбувається переосмислення парадигми розвитку нашої країни, трансформація соціально-економічних пріоритетів з урахуванням

вимог національної безпеки. Попри численні виклики, сфера рекреації та туризму не лише зберігає свою роль, а й набуває нового, соціально-економічного значення, особливо в контексті реабілітації як військових, так і цивільних осіб.

Туристично-рекреаційна сфера – це не лише важлива галузь національної економіки, але й потужний інструмент для поліпшення фізичного і ментального здоров'я громадян, чинник відновлення та розвитку інфраструктури, а також формування позитивного іміджу України на міжнародній арені. В умовах сучасних викликів і трансформаційних процесів, які проходить країна, ця сфера набуває особливої значущості.

Метою конференції стало об'єднання зусиль науковців та практиків для дослідження актуальних питань туризму і рекреації, визначення сучасних підходів до аналізу стану галузі, а також шляхів її сталого розвитку. Конференція покликана узагальнити думки фахівців галузі щодо актуальних питань відновлення та модернізації рекреаційно-туристичного комплексу, його адаптації до європейських стандартів та інтеграції в глобальний туристичний ринок. Ці аспекти є ключовими для створення стійкої туристичної інфраструктури, здатної задовольнити сучасні потреби та виклики. Особлива увага приділена пошуку рішень для подолання існуючих проблем вітчизняного туристично-рекреаційного сектора.

До формування збірника долучилися понад 80 учасників – науковців, аспірантів, здобувачів освіти, представників громадськості та практиків із різних регіонів України. Тези, включені до цього збірника, свідчать про високу зацікавленість наукової спільноти у розвитку конкурентоспроможної, інноваційної та сталої туристично-рекреаційної галузі, а також відображають прагнення вирішити численні проблеми, що стоять перед цією сферою.

Автори тез розглянули широке коло питань, зокрема:

- наслідки війни для туристичної сфери та потенціал її відновлення;
- використання природно-рекреаційного потенціалу України;

- економічні чинники розвитку туристично-рекреаційної сфери;
- цифровізацію та інновації у сфері туристичних послуг;
- державну політику підтримки туристичної галузі;
- формування та просування туристичних продуктів;
- розвиток людського капіталу та кадрового забезпечення;
- просування сільського туризму, брендуння регіонів

Тематика тез свідчить про системний підхід до аналізу галузевих проблем, орієнтацію на кращі світові практики та необхідність гнучкої державної політики, адаптованої до реалій воєнного та післявоєнного періодів. Особлива увага приділена екологічній складовій, соціальній відповідальності, активному залученню ветеранів і молоді до обговорення викликів і перспектив розвитку галузі, що свідчить про глибоке розуміння сучасних потреб суспільства та ролі туризму у відновленні громад.

Серед основних проблем, окреслених у матеріалах конференції, – нерозвиненість інфраструктури, дефіцит кваліфікованих кадрів, недостатнє фінансування галузі, а також наслідки війни, які проявляються не лише у фізичних руйнуваннях, а й у зростанні психологічної нестабільності населення.

Серед озвучених пропозицій – інтеграція туристично-рекреаційної складової до державної політики реабілітації військових та членів їхніх родин, створення регіональних туристичних кластерів, підтримка ініціатив у сфері екотуризму, пільгове оподаткування малого туристичного бізнесу, підвищення ролі громад у формуванні туристичної політики, розвиток віртуальних турів.

Переконані, що матеріали конференції стануть корисними для науковців, представників органів влади, бізнесу та громадськості. Щиро дякуємо всім учасникам за внесок у формування бачення розвитку туристично-рекреаційного комплексу України і спільного руху до відновлення та процвітання нашої країни! Дякуємо ЗСУ за можливість працювати та розвивати українську науку!